

Fata care ctea în metrou

Christine
Féret-Fleury

Traducere din limba franceză
MIHAELA STAN

CHRISTINE FÉRET-FLEURY a fost editor la Gallimard Jeunesse. În 1996 a debutat ca scriitoare cu o carte pentru copii, *Le petit tamour*, iar în 1999 i s-a tipărit primul volum pentru adulți, *Les vagues sont douces comme des tigres*, cu care a câștigat Premiul Antigona. Au urmat apoi opt cărți, autoarei plăcându-i să-și încerce forțele în diverse genuri și dorind să experimenteze cât mai mult în materie de literatură.

NEMIRA

Bărbatul cu pălărie verde urca întotdeauna la Bercy, întotdeauna pe ușa din față a vagonului și cobora tot pe acolo peste fix șaptesprezece minute – în zilele când opririle, soneriele și clinchetele metalice se succedau cu regularitate, zilele fără un aflux deosebit, fără accidente, fără alarme, fără grevă, fără opriri pentru reglarea traficului. Zilele obișnuite. Zile în care ai impresia că faci parte dintr-un mecanism bine uns, un uriaș corp mechanic în care fiecare, vrând-nevrând, își găsește locul și își joacă rolul.

Zilele în care Juliette, la adăpostul ochelarilor de soare în formă de fluture și al eșarfei mari, tricotate de buni Adrienne în 1975 pentru fiica sa, o eșarfă măsurând exact doi metri cincizeci, de un albastru-pal, ca al culmilor din zare la ora șapte, într-o seară de vară, sau de oriunde, pe

înălțimile din Prades, cum te uiți spre Canigou, se întreba dacă existența ei avea mai multă importanță pe lume decât a păianjenului pe care îl încasează chiar de dimineață în duș.

Nu-i plăcea asta – să îndrepte jetul spre corpul mic, negru și păros, să se uite cu coada ochiului cum picioarele subțiri se agită frenetic, apoi se strâng brusc să vadă insecta rotindu-se, ușoară și insignifiantă ca o scamă de lână smulsă din puloverul ei preferat, până când apa o trage în jos, prin sifon, astupat imediat cu o mișcare energetică.

Asasinate în serie. Zi de zi păianjenii revineau, ieșeau din conducte și țevi după un periplu cu începuturi îndoieșnice. Să fi fost mereu aceeași care, odată azvârliți în adâncuri întunecate, greu de imaginat, în măruntaiile orașului semănând cu un imens rezervor de viață colcăitoare și fetidă, se desfăceau, înviau, apoi își relua urcușul sortit aproape de fiecare dată eșecului? Juliette, ucigașă vinovată și scârbită, se vedea ca o divinitate neîndurătoare și, totuși, distrată sau prea ocupată mare parte din timp să-și îndeplinească misiunea, veghind cu intermitențe asupra gurii de acces în infern.

Ce sperau păianjenii odată ajunși pe uscat – ca să zicem așa? Ce călătorie hotărâseră să facă și în ce scop?

Fata care citea în metrou

Poate că bărbatul cu pălărie verde i-ar fi putut răspunde, dacă Juliette ar fi îndrăznit să-l întrebe. În fiecare dimineață, își deschidea servieta și scotea o carte învelită în hârtie fină, aproape transparentă, bătând de asemenea în verde, pe care o desfăcea cu gesturi tacticoase, precise. Apoi strecu un deget între două pagini deja separate de o bucată lungă și îngustă din aceeași hârtie și își începea lectura.

Cartea avea titlul *Histoire des insectes utiles à l'homme, aux animaux et aux arts, à laquelle on a joint un supplément sur la destruction des insectes nuisibles*¹.

Mângâia legătura pestriță din piele, cotorul decorat cu fir aurit, de unde titlul ieșea în evidență pe fond roșu.

O deschidea, o apropia de față, îi inspira mirosea, cu ochii pe jumătate închiși.

Citea două-trei pagini, nu mai mult, ca un gurmand care savurează un *chou à la crème* cu o linguriță de argint. Pe chip i se contura un zâmbet enigmatic și mulțumit – pe care Juliette, fascinată, îl asocia cu Motanul de Cheshire din *Alice în Țara Minunilor*. Din cauza desenului animat.

În stația Cambronne, zâmbetul se ștergea, lăsând loc unei expresii de regret și dezamăgire; împăturea la loc

¹ „Istoria insectelor utile omului, animalelor și artelor, cu un supliment despre distrugerea insectelor dăunătoare“ (n. tr.).

Respectăm tradiția și cărtile
hârtia, punea carteă înapoi în servietă ale cărei închizători scoteau apoi un pocnet sec. Și se ridica. Nici măcar o dată nu-și oprise privirea asupra lui Juliette, care, stând pe scaun în fața lui – sau în picioare, agățată de bara lustruită zilnic de sute de palme înmănușate sau nu –, îl sorbea din ochi. Se îndepărta cu pași mărunți, cu spatele perfect drept în paltonul încheiat până la gât, cu pălăria înclinată pe sprâncena stângă.

Fără această pălărie, fără acest zâmbet, fără această servietă în care își ținea comoara, probabil că Juliette nu l-ar fi recunoscut. Era un om ca atâția alții, nici frumos, nici urât, nici atrăgător, nici antipatic. Un pic corpolent, fără vîrstă, mă rog, de o anumită vîrstă, ca să vorbim în clișee.

Un om.

Sau mai degrabă un cititor.

„Albina, viermele-de-mătase, afida, coșenila, racul, izopodele, cantaridele, lipitorile...“

– Ce tot zici acolo?

Juliette, care fredona, tresări.

– O, nimic. Un soi de joc... Încercam să-mi amintesc numele...

Fata care citea în metrou

– Am primit rezultatele DPE¹ pentru apartamentul din bulevardul Voltaire, o anunță Chloé, care nici n-o auzise. La tine e dosarul?

Juliette încuviință din cap cu întârziere. Se gândeau și acum la bărbatul cu carte verde, la insecte, la păianjeni – încăse doi de dimineață.

– Dă-mi-le! O să le îndosariez eu, răspunse ea.

Se răsuci cu scaunul, trase o mapă din stelajul care acoperăa un întreg perete al biroului și strecură hârtiile în ea. Cartonul, observă Juliette, era de un galben spălăcit. Mai trist nici că se putea. Tot peretele, umflat, înțesat de etichete care se dezlipeau la colțuri, părea gata să se reverse peste ea ca o avalanșă de noroi. Juliette închise ochii, își imagină pleoscăitul, băsicile de gaz spărgându-se la suprafață – mirrosul, și își strânse nasul energetic între degete pentru a înăbuși greața care o cuprindea.

– Ce ai? o întrebă Chloé.

Juliette dădu din umeri.

– Ești gravidă? insistă colega ei.

– Nici pomeneală. Dar mă gândesc cum poți să lucrezi având asta în față... culoarea asta e scărboasă.

Chloé o privi fix.

¹ Diagnostic de performance énergétique, una dintre evaluările tehnice făcute bunurilor imobiliare în Franța (n. tr.).

– Scărboasă, repetă ea, apăsând pe fiecare silabă. Spui prostii. Am mai auzit chestii ciudate, dar aşa ceva nicio-dată. Sunt doar niște dosare. Urâte, de acord, dar... Sigur ţi-e bine?

Juliette pianota pe birou în ritm sacadat: *Albina, viermele-de-mătase, afida, coşenila, racul, izopodele, cantaridele, lipitorile...*

– Foarte bine, răspunse ea. Tu ce citești în metrou?

2

Bătrâna doamnă, studenta la Matematică, ornitologul amator, grădinarul, îndrăgostita – cel puțin, aşa și-o închipuia Juliette, judecând după respirația ușor sacadată și după lacrimile minusculе care îi picurau de pe gene când ajungea la ultimul sfert din povestea romanțioasă pe care o devora, volume groase, cu colțurile îndoite de atâtă citit și răscitit. Coperta înfățișa uneori un cuplu îmbrățișat pe un fond săngeriu sau dantela sugestivă a unui corsaj. Torsul gol al unui bărbat, șoldurile unei femei, un asternut motitolit sau doi butoni de manșetă, sobră punctuație a titlului subliniat de tija îmbrăcată în piele a unei cravașe... și lacrimile care, pe la pagina 247 (Juliette verificase trăgând discret cu ochiul spre vecina ei) creșteau între genele tinerei, apoi se prelingeau spre colțul gurii, în timp ce pleoapele coborau și un

suspin involuntar îi ridica sănii rotunzi, pe care se mula bluzița foarte cuminte. Oare de ce pagina 247? se întreba Juliette, urmărind cu privirea o umbrelă deschisă, care străbătea grăbită peronul stației Dupleix, adăpostind de rafalele piezișe o întreagă familie din care ea nu putea zări decât picioarele: piciorușe în catifea maro, picioare mari în blugi, picioare delicate în dresuri cu dungi. Ce se petreceea acolo, ce emoție apărea brusc, ce sfâșiere, ce angoasă care-ți tăia răsuflarea, ce spasm de voluptate sau de abandon?

Visătoare, bătea cu vârfurile degetelor în coperta propriei cărți, pe care nu o mai deschidea prea des, absorbită cum era de observațiile sale. Volumul în format de buzunar, cu muchia pătată de cafea, cu cotorul crăpat, trecea dintr-o geantă în alta, din traista de marți – ziua în care Juliette își facea cumpărăturile când ieșea de la agenție – în poșeta de vineri – seara de mers la cinema. O carte poștală, strecurată între paginile 32 și 33, nu se mișcase de-acolo de peste o săptămână. Peisajul pe care-l înfățișa, un sat de munte înălțându-se deasupra unui mozaic de câmpuri în tonuri închise, Juliette îl asocia acum cu bătrâna doamnă care frunzărea mereu aceeași carte de rețete culinare și uneori zâmbea de parcă descrierea unui fel de mâncare îi amintea o nebunie din tinerețe; câteodată închidea cartea, își așeza deasupra mâna fără niciun inel și se uita pe fereastră la ambarcațiunile care urcau pe Sena și la acoperișurile lucind

Fata care citea în metrou

de ploaie. Textul de pe coperta a patra era în italiană, aşazat deasupra unei fotografii ce reunea doi ardei grași mari, un fenicul dolofan și o bucată rotundă de mozzarella, în care un cuțit cu mâner de os lăsase o brazdă dreaptă.

Albina, viermele-de-mătase, afida, coșenila, racul, izopodelle, cantaridele, lipitorile... Carciofi, arancia, pomodori, fagiolini, zucchini... Crostata, lombatina di cervo, gamberi al gratin... Cuvinte-fluturi care zburau încوace și-n colo prin vagonul aglomerat, apoi veneau să se așeze pe vârful degetelor lui Juliette. Imaginea i se părea cam nătângă, dar era singura care-i venea în minte. Chiar aşa, de ce fluturi? De ce nu licurici pâlpâind câteva clipe înainte de a se stinge? Când văzuse ea licurici? La drept vorbind, niciodată. Nu mai existau nicăieri licurici – se temea ea. Doar amintiri. Ale bunicii, cea care tricotase eșarfa. Și care aducea puțin cu bătrâna doamnă cu cartea de bucate, aceeași față albă și senină, aceleași mâini un pic prea puternice, cu degete scurte, având drept podoabă tot un singur inel, verigheta groasă care, an după an, se adâncise în carne până o însemnase definitiv. Pielea încrețită, pătată acoperea inelul, corpul mistuia simbolul, se deforma la atingerea lui. „Licuricii“, spunea ea, „licuricii sunt stele căzătoare. Eram atât de mică pe atunci, că n-aveam voie să stau trează până târziu, iar serile de vară erau atât de lungi! Cel puțin două ore ziua pătrundeau prin fantele dintre jaluzele. Aluneca ușor pe

covor, urca pe barele patului meu, apoi, dintr-o dată, sfera de sus, din aramă începea să strălucească. Știam că pierdeam ce e mai frumos, clipa în care soarele se cufundă în mare, când marea devine ca vinul, ca sângele. Prin urmare, făceam un nod cu cămașa de noapte, uite aşa, vezi? Strâns bine în jurul taliei. Și coboram ținându-mă de umbrarul de viață. O adevărată maimuțică! Și alergam până la capătul câmpului, acolo de unde se putea vedea marea. Când se întuneca de-a binelea, mă legănam pe bariera lăsată mereu deschisă, în spatele crescătoriei de viermi-de-mătase... Acolo i-am văzut. Au venit brusc. Sau au ieșit din pământ. N-am știut niciodată. Tăcuți, plutind în aer, așezați pe firele de iarbă... Încremeneam, nici nu îndrăzneam să respir. Eram în mijlocul stelelor.“

Metroul încetinea. Sèvres-Lecourbe. Încă trei stații sau patru, depindea de zi și de dispoziția lui Juliette. Metal care vibra, semnal sonor. Pe neașteptate, se ridică și trecu printre uși chiar când se închideau. Poala hainei i se prinse între acestea, o smuci cu un gest scurt și rămase nemîșcată pe peron, gâfâind ușor, în timp ce trenul se îndepărta. În cenușiul matinal, câteva siluete zoreau spre ieșire, infolite în paltoane groase. Într-o dimineață de februarie, cui îi plăcea să străbată agale străzile, la întâmplare, observând forma norilor sau iscandind cu privirea în căutarea unui butic deschis de curând sau a unui atelier de olărie?

Fata care citea în metrou

Nimănu. Oamenii treceau din spațiul bine încălzit al apartamentului în cel al biroului, beau o cafea, comentau căscând sarcinile de peste zi, bârfele, știrile – mereu deprimante. De la stația unde Juliette cobora zilnic și până la ușa agenției nu era decât o stradă. Un sir de trepte, o margine de trotuar, apoi, la stânga, vitrina unei curățătorii, a unei tutungerii și a unui fast-food cu chebab. În vitrina tutungeriei, un pom de Crăciun din plastic, încărcat și acum cu ghirlande și funde din hârtie lucioasă, începea să se acopere de praf. Căciulița roșie cu ciucure alb din vârf, în chip de stea, atârna ca o rufă udă.

Juliette voia să vadă altceva. Se îndrepta spre harta cartierului afișată la capătul stației: dacă ar fi luat-o pe prima stradă la dreapta, apoi, la a doua intersecție, cotea tot la dreapta, nu ar fi făcut mai mult de două minute. Puțin mers pe jos ar încălzi-o. Nici măcar n-ar întârzia – aproape deloc. În orice caz, Chloé deschidea agenția. Fata asta era de-o punctualitate bolnavă. Iar domnul Bernard, directorul, nu venea niciodată mai devreme de nouă și jumătate.

Juliette porni pe stradă cu pași repezi, apoi se forță să încetinească. Trebuia să scape de obiceiul de a se arunca drept înainte, cu ochii fixați asupra țintei. Nimic palpitant n-o aștepta, nimic: dosare de umplut și de aranjat, o lungă listă cu demersuri plăcute, o vizionare sau poate două. În zilele bune. Și când te gândești că ea își alese meseria asta!